

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2003. gada 3.jūnija
rīkojumu Nr. 262

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0183

Profesija

**Uzņēmējdarbības speciālists
lauksaimniecībā**

Kvalifikācijas līmenis

4

Nodarbinātības apraksts

Nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu. Organizē uzņēmējdarbību, plāno komercdarbību struktūrvienībā vai uzņēmumā. Veic uzskaiti un saimnieciskās darbības analīzi. Sniedz konsultācijas par ražošanas organizāciju, produktivitātes paaugstināšanu un kvalitāti. Realizē projektus. Vada citus darbiniekus.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Organizēt uzņēmējdarbību	1.1. Izpētīt uzņēmējdarbības iespējas esošajos tirgus apstākļos. 1.2. Orientēties komerclikumā un citos komercdarbību regulējošos normatīvos aktos. 1.3. Pārzināt nosacījumus ES un nacionālā atbalsta līdzekļu saņemšanai, ražošanas subsidēšanas kritērijus. 1.4. Izprast dažādu komercdarbības formu priekšrocības un trūkumus. 1.5. Sastādīt un noformēt uzņēmuma dibināšanas dokumentus. 1.6. Aprēķināt uzņēmuma darbībai nepieciešamos līdzekļus un resursus 1.7. Noteikt iepļānotās ražošanas programmas realizēšanai nepieciešamo darba spēku
2. Organizēt lauksaimnieciskās produkcijas ražošanu	2.1. Noteikt augsnes struktūru, augsnes tipu, izvēlēties atbilstošus kultūraugus un to šķirnes 2.2. Izmantot augšņu kartogrammu, aprēķināt iepļānotās ražas ieguvei nepieciešamo barības elementu daudzumu un izvēlēties atbilstošus mēslošanas līdzekļus. 2.3. Izstrādāt saimniecības specializācijai atbilstošu augu maiņu. 2.4. Izvēlēties konkrētajos objektīvajos apstākļos izdevīgāko lauksaimniecības produkcijas ražošanas nozari. 2.5. Novērtēt lauksaimniecības mašīnu piemērotību izvēlētajai tehnoloģijai, lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas apjomam un to atbilstību mūsdienu kvalitātes standartiem. 2.6. Organizēt prasībām atbilstošu augkopības un lopkopības produkcijas pirmapstrādi. 2.7. Organizēt meža kopšanas un atjaunošanas darbus
3. Organizēt lauksaimniecības darbu tehnoloģiskos procesus	3.1. Kārtot lauku vēsturi. 3.2. Izvēlēties augu aizsardzības optimālos līdzekļus un to pielietošanas termiņus. 3.3. Noteikt lauksaimniecības kultūraugiem gatavības fāzi un izvēlēties optimālos sējumu un stādījumu kopšanas un novākšanas termiņus. 3.4. Organizēt augkopības produkcijas pirmapstrādi un uzglabāšanu. 3.5. Rūpēties par lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības 3.6. Organizēt kvalitatīvas lopbarības sagatavošanu atbilstoši dzīvnieku turēšanas un ēdināšanas tehnoloģijai. 3.7. Organizēt kvalitatīvas lopkopības produkcijas ražošanu. 3.8. Pārzināt lopkopības produkcijas pārstrādes noteikumus. 3.9. Pārzināt bioloģiskās lauksaimniecības metodes un prast tās pielietot.

4. Nodrošināt darba un vides aizsardzības prasību izpildi	<p>4.1. Rūpēties par vides aizsardzības noteikumu ievērošanu.</p> <p>4.2. Organizēt darbinieku apmācības par darba drošības noteikumu, traktortehnikas, lauksaimniecības mašīnu un iekārtu drošas ekspluatācijas noteikumu ievērošanu.</p> <p>4.3. darba procesā prast darba aizsardzības noteikumus</p> <p>4.4. Kontrolēt ugunsdrošības stāvokli saimniecībā, prast ugunsdrošības noteikumu ievērošanu.</p>
5. Kārtot uzņēmuma dokumentāciju	<p>5.1. Pārzināt lietvedības dokumentu klasifikāciju ievērošanu.</p> <p>5.2. Lietvedībā pielietot gramatiski pareizu valodu, atbilstošu terminoloģiju, vispārpieņemtus vārdu saīsinājumus.</p> <p>5.3. Preču kustības dokumentos uzrādīt pircēja un pārdevēja rekvizītus.</p> <p>5.4. Sastādīt un noformēt saimnieciskos plānus, pieteikumus un citus organizatoriskos dokumentus.</p> <p>5.5. Novērtēt vai nosūtīšanai paredzētie dokumenti noformēti atbilstoši noteikumiem un normatīvajiem aktiem.</p> <p>5.6. Sastādīt un noformēt rīkojumu tekstus.</p> <p>5.7. Noformēt izziņas un pārskatus.</p> <p>5.8. Noformēt atbilstoši lietvedības prasībām sarakstes dokumentus.</p> <p>5.9. Pārzināt Darba likuma prasības un darba līguma slēgšanu.</p> <p>5.10. Pārzināt priekšlikumu, iesniegumu un sūdzību izskatīšanas kārtību, nodrošināt tās ievērošanu.</p> <p>5.11. Prast dokumentu sakārtošanu un arhīva veidošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.</p>
6. Plānot un analizēt uzņēmuma darbību	<p>6.1. Izprast piedāvājumu un pieprasījumu cenas (līdzsvara cenas)</p> <p>6.2. Orientēties ekonomiskajā situācijā un attīstības tendencēs</p> <p>6.3. Aprēķināt un novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības rādītājus.</p> <p>6.4. Aprēķināt uzņēmuma un atsevišķu nozaru rentabilitātes rādītājus.</p> <p>6.5. Analizēt uzņēmuma darbības ekonomiskos rezultātus un izstrādāt priekšlikumus darbības uzlabošanai.</p> <p>6.6. Aprēķināt nepieciešamo ražošanas attīstībai nepieciešamo līdzekļu daudzumu.</p> <p>6.7. Sastādīt uzņēmuma finansu un naudas plūsmas plānu</p> <p>6.8. Novērtēt uzņēmuma riska faktorus, izstrādāt priekšlikumus riska samazināšanai.</p> <p>6.9. Sastādīt investīciju projektus ES strukturālo fondu līdzekļu saņemšanai.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- Organizatoriskie - darbs tiek veikts individuāli vai grupās, vai vadot zemākas kvalifikācijas līmeņa darbiniekus.
- Fiziskie - darbs telpās vai lauka apstākļos.
- Ķīmiskie - darbs ar minerālmēsliem, medikamentiem un augu aizsardzības līdzekļiem, degvielām un smērvielām.
- Mehāniskie - darbs ar lauksaimniecības tehniku.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai:

- jābūt apliecībai par tiesībām darboties ar ķīmikālijām;
- traktorista un autovadītāja tiesības;
- medicīniskās pārbaudes darbam ar augu aizsardzības līdzekļiem un ķīmikālijām.

Prasmes

Specifiskās prasmes profesijā	Kopīgās prasmes	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none">• Plānot un organizēt uzņēmējdarbību• Noteikt augsnes tipu, mehānisko sastāvu un gatavības pakāpi• Noņemt augsnes vidējo paraugu• Noteikt augsnes pH• Lietot augšņu kartogrammas• Zināt kultūraugu agrotehniskās prasības• Sastādīt mēslošanas plānu, atbilstoši kultūraugu prasībām un plānotajai ražībai• Izvēlēties mēslošanas līdzekļus• Sastādīt augu maiņas plānu konkrētai ražošanas specializācijai• Noteikt izplatītāko lauksaimniecības kultūraugu slimību un kaitēkļu bojājumus un zināt to apkarošanu• Pazīt izplatītākās nezāļu sugas un noteikt lauka nezāļainības pakāpi• Prast izvēlēties nezāļu apkarošanas paņēmienus• Noteikt optimālos kultūraugu novākšanas termiņus• Izvēlēties nepieciešamos ievāktās ražas pirmapstrādes paņēmienus un uzglabāšanas nosacījumus konkrētam augkopības produkcijas veidam• Zināt ganāmpulka atražošanas principus atbilstoši izvēlētajam produkcijas veidam• Aprēķināt dzīvmasu• Aprēķināt barības vajadzību un iespējamās izmaksas dažādu sugu lauksaimniecības	<ul style="list-style-type: none">• Pārzināt augu un dzīvnieku valsts, dabas un klimata resursus, kas ietekmē lauksaimniecības produkcijas ražošanu.• Ražot un saglabāt kvalitatīvu lauksaimniecības produkciju• Plānot un organizēt lauksaimniecības produkcijas ražošanas tehnoloģiskos procesus un izmantošanu• Veidot pozitīvu saskarsmi ar darba biedriem un prast argumentēti pārliecināt.• Izmantot pašizglītošanas iespējas• Noteikt konkrētajā situācijā veicamo darbu prioritātes un sadalīt veicamos uzdevumus• Ievērot darba drošības un vides aizsardzības noteikumus• Organizēt produkcijas realizēšanu• Sniegt informāciju un reklamēt produkciju• Orientēties tirgus piedāvājumā un pieprasījumā• Organizēt pakļautībā esošo strādnieku darbu.• Prast lietvedības un grāmatvedības pirmsdokumentu noformēšanu• Dībināt un uzturēt attiecības ar sadarbības partneriem• Sagatavot saimnieciskās darbības pārskata	<ul style="list-style-type: none">• Prast komunicēties• Lietot modernas tehnoloģijas informācijas ieguvē un analizē• Strādāt komandā• Zināt ar nozari saistītos svešvalodu terminus• Sazināties ar partneriem svešvalodā• Patstāvīgi plānot darba izpildi noteiktā termiņā• Ievērot darba higiēnas un drošības prasības• Ievērot vides aizsardzības noteikumus• Ievērot ugunsdrošības noteikumus• Sniegt pirmo palīdzību• Ievērot LR likumdošanu.• Argumentēt un aizstāvēt savu viedokli

<p>dažādu sugu lauksaimniecības dzīvniekiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ievērot darba drošības noteikumus darbā ar pesticīdiem un medikamentiem lauksaimniecībā. • Eksploatēt un veikt TA traktortehnikai, lauksaimniecības mašīnām un fermu iekārtām. • Izvēlēties piemērotas lauksaimniecības mašīnas atbilstoši produkcijas veidam un ražošanas apjomam • Izstrādāt kultūraugu audzēšanas tehnoloģisko plānu, aprēķināt izdevumu un ieņēmumu daļu. • Analizēt un izvērtēt tirgus piedāvājumu un pieprasījumu • Apkopot saimnieciskās darbības datus • Sagatavot saimnieciskās darbības pārskata dokumentus • Veikt grāmatvedības aprēķinus • Izstrādāt un vadīt projektus 	<p>dokumentus.</p>	
--	--------------------	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Profesionālā svešvaloda			
Elektroniskā datu apstrāde			
Uzņēmējdarbības likumdošana			
Darba aizsardzība			
Augu un dzīvnieku bioloģija			
Augkopība, tās produkcijas ražošana			
Entomoloģija			
Fitopatoloģija			
Augu aizsardzība			
Lopkopība, tās produkcijas ražošana			
Laukkopība			
Lauksaimniecība tehnika, tās izmantošana			
Celtniecības pamati			
Lietvedība			
Ekonomikas teorija			
Uzņēmējdarbība un likumdošana			
Finansu organizācija			
Tirgzinība			
Statistika			
Matemātika un biometrija			
Filozofija (Ētika un estētika)			
Agrārpolitika			
Socioloģija			
Ekoloģija			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Roberts Vucāns - LLU Augsnes un agroķīmijas katedras docents;
- Ēriks Stašinskis - SIA "Dobeles Agra" galvenais agronoms
- Kristaps Melbārdis - SIA PF "Vecauce" direktors
- Valters Dambe - Cēsu raj., z/s "Kalnamuiža";
- Dzintra Herbsta - Cēsu rajona bioloģiskās lauksaimniecības apvienības valdes locekle, konsultante
- Vija Muskare, - Limbažu rajons, Skultes pagasts, z/s "Mazvēveri", specializācija – lopkopība;
- Ainārs Zeidmanis, - Limbažu rajons, z/s "Jaunkarnas", specializācija – augkopība;
- Baiba Lūse - Limbažu rajons, Pāles pagasts, z/s "Rāmnieki".;
- Astrīda Mangale, - Limbažu lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja, z/s "Zemītes".

Konsultanti :

- Dzidra Kreišmane - LLU Lauksaimniecības katedras dekāne.
- Gunta Bepersčaite - Valsts Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma direktora vietniece mācību darbā.

Profesijas standarta eksperti:

- L.Straujuma, LR Zemkopības ministrija, valsts sekretāre
- J.Beļavnieks, Lauksaimniecības statūtsabiedrību asociācijas valdes priekšsēdētājs